

Průběžná evaluace OP VaVpI

1. HLOUBKOVÁ ANALÝZA – DOSAVADNÍ DOSAŽENÝ POKROK OP VAVPI A IDENTIFIKACE POTŘEB VE VZTAHU K PROGRAMOVÉMU OBDOBÍ 2014+

15. 4. 2013

Verze 1.2

Obsah

1. Úvod do tématu a zasazení do kontextu OP VaVpl	3
2. Identifikace klíčových otázek.....	3
3. Metodika šetření.....	4
4. Sběr dat.....	4
5. Analýza a zjištění.....	4
5.1 Hodnocení prioritní osy 1 – Evropská centra excelence.....	4
5.2 Hodnocení prioritní osy 2 – Regionální VaV centra.....	6
5.3 Hodnocení prioritní osy 3 – Komericializace a popularizace VaV	8
5.4 Hodnocení prioritní osy 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem	11
6. Implikace pro období 2014 – 2020.....	12
6.1 Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence	12
6.2 Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra	13
6.3 Prioritní osa 3 – Komericializace a popularizace VaV.....	14
6.4 Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem.....	15

1. Úvod do tématu a zasazení do kontextu OP VaVpl

Hlavním cílem této hloubkové analýzy je jednak **zhodnotit dosažený pokrok v realizaci OP VaVpl** a dále také **zhodnotit potřeby spojené s přípravou nového programového období 2014 - 2020**. Předmětem zhodnocení dosaženého pokroku je podrobné rozpracování pokroku OP VaVpl dosaženého od počátku programového období 2007-2013 do doby zpracování 1. průběžné zprávy této zakázky. Předmětem hloubkové analýzy je rovněž **rekonstrukce intervenční logiky** jednotlivých prioritních os OP VaVpl a jejich součástí (oblastí podpory). Tato hloubková analýza tak poskytuje **základní výchozí rámec pro další navazující analýzy** připravované v této evaluaci. Detailnější rozpracování hloubkové analýzy je uvedeno v technické části zprávy.

2. Identifikace klíčových otázek

Za účelem efektivního uchopení analyzované problematiky byly pro tuto hloubkovou analýzu stanoveny následující evaluační otázky, na které jsou poskytnuty odpovědi chronologicky v příslušných podkapitolách hodnocení každé prioritní osy OP VaVpl (vyjma PO5 – Technická pomoc, která má podpůrný charakter k implementaci OP VaVpl):

Odpověď je uvedena v kapitole „5. Analýza a zjištění“ dle jednotlivých prioritních os a příslušných oblastí podpor

- Jak vypadá intervenční logika jednotlivých prioritních os OP VaVpl a jejich součástí (oblastí podpory)?
- Do jaké míry se při dosavadní implementaci OP VaVpl podařilo naplnit cíle tohoto programu?
- Do jaké míry je pravděpodobné, že se podaří cíle OP VaVpl zcela naplnit do konce programového období 2007-2013?
- Na které oblasti by se mělo dále průběžné hodnocení OP VaVpl zaměřit z hlediska zjištění formulovaných v rámci hodnocení dosaženého pokroku OP VaVpl?

Odpověď je uvedena v kapitole „6. Implikace pro období 2014 – 2020“ dle jednotlivých prioritních os a příslušných oblastí podpor

- Jaké intervence by měly být každopádně zahrnuty mezi intervence podporované v příštím programovém období, a to za účelem zajištění přímé kontinuity intervencí podpořených z OP VaVpl (aspekt jejich dlouhodobé udržitelnosti)?
- Jaké podklady bude třeba zajistit ze strany ŘO OP VaVpl za účelem důkladné přípravy příštího programového období v oblasti projektů, jejichž charakter bude buď odpovídat intervencím OP VaVpl, nebo na ně bude dále navazovat?

3. Metodika šetření

Vlastní **metodický postup** důkladného zhodnocení pokroku OP VaVpl odpovídá metodice hodnocení věcného pokroku a finanční výkonnosti OP VaVpl prováděné za dané období v 1. průběžné zprávě. Pokud jde o **rekonstrukci intervenční logiky** jednotlivých prioritních os a příslušných oblastí podpor OP VaVpl, tak tato část je zpracována v souladu s metodickým dokumentem Evropské komise¹. Pro jednotlivé oblasti podpory OP VaVpl byly využity excelovské tabulky, které v současné době využívá Národní orgán pro koordinaci politiky HSS v ČR (Ministerstvo pro místní rozvoj).

4. Sběr dat

Pro identifikaci potřeb ve vztahu k přípravě budoucího programového období 2014+, nejvýznamnějším způsobem sběru dat a potřebných informací byl **desk research** doplněný o **polostrukurované rozhovory** se zástupci orgánu pověřeného koordinací přípravy nového programového období 2014+ a dále se zástupci ŘO OP VaVpl, resp. věcně příslušnými útvary MŠMT.

5. Analýza a zjištění

5.1 Hodnocení prioritní osy 1 – Evropská centra excelence

Intervenční logika prioritní osy 1

Potřeba vybudování infrastruktury a omezeného počtu špičkových center VaV, která by byla schopna se zapojit aktivně do mezinárodní spolupráce vyplynula z velké disperze VaV kapacit s nízkou produkcí mezinárodně uznávaných výsledků, absence kritické velikosti VaV v oblastech s největším potenciálem a nízké úrovni spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti VaV. Tyto problematické okruhy souvisely s tím, že veřejný VaV v ČR pokrývá plošně téměř všechny vědní obory, z čehož vyplývá celkově nízká efektivita veřejné podpory do VaV. S ohledem na disperzi VaV kapacit v ČR se tak u oborů s nadprůměrnými výsledky na mezinárodní úrovni nedostávalo odpovídající materiální podpory k vědecké práci. ČR nepatří mezi velké státy, a proto je nezbytné s ohledem na zajištění dlouhodobé mezinárodní konkurenceschopnosti posílit VaV v těch oborech, které mají největší potenciál konkurenceschopnosti pro rozvoj špičkového výzkumu prostřednictvím mezinárodní spolupráce a podpory transferu technologií. Na počátku programového období 2007 – 2013 byly identifikovány výše uvedené klíčové bariéry. Pro zajištění dostatečné kritické velikosti

¹ The Programming Period 2014-2020 MONITORING AND EVALUATION OF EUROPEAN COHESION POLICY - EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND AND COHESION FUND – CONCEPTS AND RECOMMENDATIONS (kapitola „1.1. Intervention logic of a programme as starting point. Results and result indicators“, str. 4), European Commission, Listopad (2011)

výzkumné infrastruktury a výzkumných týmů však neexistovala v ČR prakticky žádná unikátní zařízení VaV evropského významu s nadstandardním materiálním i personálním vybavením. V mezinárodním srovnání vykazovala ČR výrazně podprůměrný podíl pracovníků VaV i výzkumných pracovníků na 1000 obyvatel. V tomto kontextu byla výrazně omezena mezinárodní konkurenceschopnost VaV v ČR a bylo nezbytné koncentrovat úsilí VaV do specializovaných center excellence.

Intervenční logika oblasti podpory „1.1“

Prioritní osa 1 se skládá z jedné oblasti podpory 1.1 – Evropská centra excellence. Intervenční logika oblasti podpory je tudíž shodná s intervenční logikou celé prioritní osy popsané v předchozí části a je znázorněna ve schématu na konci tohoto dokumentu.

Zhodnocení dosavadní míry naplnění příslušného cíle OP VaVpl – prioritní osa 1

Dosavadní míra naplnění příslušného cíle OP VaVpl je negativně ovlivněna časovým zpožděním v zahájení realizace zejména velkých projektů nad 50 mil. EUR, které byly prověřovány z hlediska konfliktu s pravidly veřejné podpory. Z tohoto důvodu je fáze implementace této prioritní osy zhruba ve své polovině cyklu a míru naplnění bude možné identifikovat až v průběhu roku 2014 a 2015. Věcné naplnění prioritní osy 1 prostřednictvím indikátorů stanovených v operačním programu (tvrdá infrastruktura) je zajištěno podporou 8 center excellence, z toho 5 v pozici velkých projektů. Nástroj ESFRI využívají aktivně 3 podpořená centra excellence, který jim umožní hlubší zapojení do mezinárodních výzkumných projektů. Jako problematické se stále jeví zapojení veřejného výzkumu do mezinárodních projektů VaV (zejména pak zapojení vysokých škol a VaV institucí v ČR do Rámcových programů EU). Pro dosažení cíle OP VaVpl připravují centra excellence rovněž synergické projekty do OP VK a OPPI, jejichž snahou je přilákání a udržení excelentních pracovníků VaV a dále posílit aktivity spojené s transferem pro aplikační sféru. Tyto aktivity však nejsou ŘO OP VaVpl nijak detailněji sledovány a hodnoceny.

Zhodnocení pravděpodobnosti míry naplnění plánovaného cíle OP VaVpl – prioritní osa 1

Plánovaný cíl OP VaVpl z hlediska infrastrukturních monitorovacích indikátorů bude k 31. 12. 2015 s největší pravděpodobností zcela naplněn. Podle analýzy věcného pokroku vyplynulo, že rovněž budou zcela bez významnějších problémů naplněny některé výsledkové indikátory, které mohou příslušní koneční příjemci a jejich partneři zajistit přirozeným způsobem ve svých běžných aktivitách. Stejně tak i počet projektů spolupráce aplikační sféry s centry excellence téměř trojnásobně překročí programový cíl. V tomto směru bude vhodné se detailněji zabývat v dalších fázích výzkumu faktory, typologií a celkovým kontextem naplnění tohoto indikátoru. Naopak jako problematické bude dosažení výsledků v oblasti VaV, tj. nejen smluvní výzkum, ale také v případě indikátorů spojených s metodikou RVVI, u kterých dochází k časovému zpoždění z hlediska uznání výsledků výzkumu (akceptace odborných článků ve vědeckých časopisech s IF či uznání patentu může trvat i několik let). Z hlediska intervenční logiky však lze identifikovat určitý problém, který je spojen s představami zástupců center excellence a ŘO. Obecně bylo podmínkou přijetí projektu v OP VaVpl prokázat finanční udržitelnost činnosti po jeho ukončení. U **následného nárůstu**

výdajů na činnost center excelence podpořených v prioritní ose se předpokládá většinový podíl státního rozpočtu, který bude doprovázen nezanedbatelným příspěvkem na provozní výdaje center ze zahraničních zdrojů². Tento aspekt je však velmi problematický, neboť v rámci dosavadní reformy podpory VaV v ČR nebylo dosud dosaženo původního předpokladu nárůstu prostředků pro VaV. Stimul pro „nastartování“ VaV aktivit bude provedeno prostřednictvím Národního programu udržitelnosti, který je zaměřen na podporu udržitelnosti projektů center výzkumu, vývoje a inovací.

Identifikace tematických oblastí pro další hodnocení – prioritní osa 1

Průběžné hodnocení OP VaVpl by se mělo v rámci evaluace PO1 dále zaměřit na tyto tematické oblasti, které jsou detailněji popsány v technické části zprávy:

- **bude nezbytné diferencovat přístup hodnocení podle toho, v jaké fázi se dané projekty aktuálně nachází**, tj. běžné projekty vs. velké projekty a dále u indikátorů spojených s metodikou RVVI odlišit fázi infrastrukturní od fáze spuštění VaV aktivit;
- **bude nezbytné rozlišit míru úspěšnosti dle jednotlivých center excelence**. Pozornost by měla být dále věnována velkým projektům a jejich specifikům realizace;
- **problematika zajištění udržitelnosti center excelence** - bude vhodné specifikovat konkrétní přístupy a strategie dalšího rozvoje VaV aktivit dle jednotlivých center excelence a hlouběji **analyzovat problematiku smluvního výzkumu vs. počet projektů spolupráce aplikační sféry** s centry excelence;
- bude nutné se v podpořených centrech excelence zaměřit na **analýzu a hodnocení synergie OP VaVpl s projekty center excelence ve vazbě na OP VK a OPPI**, jejichž snahou je přilákání a udržení excelentních pracovníků VaV.

5.2 Hodnocení prioritní osy 2 – Regionální VaV centra

Intervenční logika prioritní osy 2

Rozvoj VaV je jednou z klíčových podmínek pro dlouhodobou konkurenceschopnost ekonomiky regionů. Rozvoj VaV je přitom silně podmíněn Infrastrukturním zajištěním kvalitních VaV kapacit určených pro tvorbu a přenos poznatků a posílení spolupráce VaV institucí s aplikační sférou. Na rozdíl od PO1 se tato infrastruktura měla zaměřit dle specifik regionu a posílit již existující spolupráci s aplikačním sektorem. Východiska spočívala především v investičním podfinancování a malé koncentraci regionálních VaV pracovišť a jejich nedostatečném přístrojovém vybavení, které jim neumožňovalo posílit spolupráci s aplikační sférou (podniky, nemocnice apod.) dle potřeb regionu. Na druhé straně ani sama aplikační sféra neměla dostatečné množství vlastních prostředků pro investice v efektivní výši a rozsahu. Základním předpokladem je v maximální možné míře tematické propojení s existující regionální ekonomickou specializací, resp. že tato centra přispějí k prohloubení regionálních ekonomických a technologických specializací. Hlavní specifické cíle plnicí funkci nástrojů k naplnění cíle prioritní osy a celého programu jsou zaměřeny především na zkrácení inovačních cyklů, posílení spolupráce s aplikační sférou pomocí projektů VaV

² Zejména pak z účasti v projektech Rámcového programu EU.

poskytujících přímé výstupy/výsledky pro aplikační sféru, včetně navazování partnerství. Dále také byla z pohledu intervenční logiky podpořena personální složka VaV v podobě zvýšení počtu studentů a mladých výzkumníků (do 35 let) se zkušeností z VaV projektů spolupráce s aplikační sférou. Poslední intervence byla cílena na zrychlení transferu nových poznatků a technologií do praxe, zejména do MSP. Rozvoj takto vytvořených center měl významně přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů a pomoci nastartovat jejich ekonomický růst.

Intervenční logika oblasti podpory „2.1“

Prioritní osa 2 se skládá z jedné oblasti podpory 2.1 – Regionální VaV centra. Intervenční logika oblasti podpory je tudíž shodná s intervenční logikou celé prioritní osy popsané v předchozí části a je znázorněna ve schématu na konci tohoto dokumentu.

Zhodnocení dosavadní míry naplnění příslušného cíle OP VaVpl – prioritní osa 2

V rámci prioritní osy 2 - Regionální VaV centra dochází k uspokojivému plnění hodnot výsledkových monitorovacích indikátorů, resp. k naplnění cílových hodnot na úrovni prioritní osy. Konkrétně byly dosaženy hodnoty výsledkových indikátorů: *11.07.20 - Počet projektů spolupráce aplikační sféry s regionálními VaV centry*, indikátor byl na úrovni PO již naplněn (150 %); *11.08.15 - Počet studentů využívajících vybudovanou infrastrukturu*, indikátor byl na úrovni PO již naplněn (118 %). Další indikátory jsou naplňovány postupně: *11.03.00 - Počet nově vytvořených pracovních míst, zaměstnanci VaV – celkem* je naplňován postupně z příčiny postupné realizace projektů, jeho výše naplnění je však uspokojivá (62 %). Indikátor *11.03.02 - Počet nově vytvořených pracovních míst, zaměstnanci VaV – ženy* je naplněn obdobně (56 %). Z pohledu indikátorů sledovaných na úrovni projektů je nutné zmínit specificky nízkou naplněnost výsledků uplatnitelných v aplikační sféře (např. patentů) z časové náročnosti získání patentů, resp. i jiných výsledků a částečně obdobně jak PO 1 také z důvodu nižší ochoty soukromého sektoru ke spolupráci. Naopak velmi úspěšná jsou centra v získávání prostředků z národních zdrojů.

Zhodnocení pravděpodobnosti míry naplnění plánovaného cíle OP VaVpl – prioritní osa 2

Plánovaný cíl OP VaVpl z hlediska infrastrukturních monitorovacích indikátorů bude k 31. 12. 2015 s největší pravděpodobností zcela naplněn, resp. v případě úspěšného ukončení všech projektů překonán. Podle analýzy věcného pokroku vyplynulo, že rovněž budou zcela bez významnějších problémů naplněny výsledkové indikátory, které mohou příslušní koneční příjemci a jejich partneři zajistit přirozeným způsobem ve svých běžných aktivitách, kdy např. počet studentů využívajících vybudovanou infrastrukturu bude více než osminásobně překročen za předpokladu dosažení naplánované cílové hodnoty v podpořených projektech, v počtech nových pracovních míst dvojnásobně. Stejně tak i počet projektů spolupráce aplikační sféry s regionálními centry VaV téměř pětinašobně překročí programový cíl. V tomto směru bude vhodné se detailněji zabývat v dalších fázích výzkumu faktory, typologií a celkovým kontextem naplnění tohoto indikátoru. Naopak jako problematické bude dosažení výsledků v oblasti VaV na úrovni projektových indikátorů, tj. nejen objem smluvního výzkumu, ale také v případě indikátorů spojených s metodikou RVVI,

u kterých dochází k časovému zpoždění z hlediska uznání výsledků výzkumu (akceptace odborných článků ve vědeckých časopisech s IF či uznání patentu může trvat i několik let).

Identifikace tematických oblastí pro další hodnocení – prioritní osa 2

Na základě věcného hodnocení lze vysledovat tyto tematické oblasti pro další hodnocení:

- dopady výsledků aplikovaného výzkumu v rámci regionální ekonomiky;
- zaměření a úspěšnost projektů spolupráce aplikační sféry s regionálními centry VaV;
- absorpční kapacita budovaných kapacit (počet studentů) ve vztahu k potenciálu v rámci regionu a ČR.

5.3 Hodnocení prioritní osy 3 – Komercializace a popularizace VaV

Intervenční logika prioritní osy 3

Tato prioritní osa se zaměřuje na podporu několika průřezových témat, která jsou zásadní z hlediska úspěšné implementace projektů v PO 1 a PO 2. Tato osa se zaměřuje na tvorbu podmínek pro úspěšnou komercializaci výsledků VaV, zlepšení systému ochrany duševního vlastnictví, zlepšení systému informovanosti o výsledcích VaV, dostupnost vědeckých informací, propagaci a popularizaci VaV a zefektivnění veřejné podpory VaV. Prioritní osa 3 je rozdělena do 2 oblastí podpory, které spolu souvisejí, ale zároveň vyžadují diferencovaný přístup (komercializace a ochrana duševního vlastnictví; propagace, popularizace a evaluace).

Intervenční logika oblasti podpory „3.1“

Oblast podpory 3.1 se zaměřuje na komercializaci výsledků výzkumných organizací a ochranu jejich duševního vlastnictví. Její intervenční logika je znázorněna ve schématu na konci tohoto dokumentu.

Zhodnocení dosavadní míry naplnění příslušného cíle OP VaVpl – oblast podpory 3.1

Dosavadní míra naplnění příslušného cíle OP VaVpl je negativně ovlivněna časovým zpožděním v zahájení realizace. Přestože projekty v PO3 jsou realizovány v délce maximálně 3 let (dle podmínek dosud vyhlášených výzev), zpoždění s vyhlášením výzev způsobilo, že v roce 2013, tedy v posledním roce programového období, není dokončen ani jeden projekt z OP 3.1. Skutečné naplnění cíle oblasti podpory tedy bude možné objektivně hodnotit až po ukončení prvních projektů. Věcné naplnění oblasti podpory 3.1 prostřednictvím indikátorů stanovených v operačním programu je zajištěno podporou 9 projektů na podporu center transferu technologií a 9 projektů na podporu pre-seed aktivit. Primárně by měly být aktivity v oblasti podpory 3.1 zaměřeny na podporu a doplnění projektů v PO 1 a PO 2, nicméně fakt, že centra excelence a regionální centra VaV teprve vznikají, se odrazil v tom, že projekty v rámci oblasti podpory 3.1 jsou realizovány primárně jinými subjekty. Na přelomu let 2012/2013 byla vyhlášena výzva 7.3 na podporu pre-seed aktivit, kterou budou podpořeny další projekty v oblasti podpory 3.1. V současné fázi realizace projektů lze konstatovat, že byl proveden první krok k větší spolupráci a komercializaci VaV mezi institucemi VaV a praxí. Tím je myšlena právě podpora budování a rozvoje center transferu

technologií a pre-seed aktivit. Skutečný přínos podpořených projektů k naplnění cíle oblasti podpory bude možné posoudit až po ukončení a uvedení výsledků těchto projektů do provozu. Z pohledu aktuálního vývoje však lze předpokládat, že projekty budou bez problému dokončeny a dojde k zintenzivnění spolupráce se soukromým sektorem.

Zhodnocení pravděpodobnosti míry naplnění plánovaného cíle OP VaVpl – OP 3.1

Plánovaný cíl OP VaVpl z hlediska infrastrukturních monitorovacích indikátorů bude k 31. 12. 2015 s největší pravděpodobností zcela naplněn. Podle analýzy věcného pokroku vyplynulo, že rovněž budou zcela bez významnějších problémů naplněny všechny výsledkové indikátory OP 3.1. Otázku pravděpodobnosti naplnění cíle oblasti podpory 3.1 VaVpl lze posuzovat ve dvou rovinách. První rovinou je naplnění cíle kvantifikovaného ve formě monitorovacích indikátorů, druhou pak skutečný přínos projektů pro komercializaci výsledků a rozšíření spolupráce se soukromým sektorem. V rovině naplnění kvantifikovaných hodnot monitorovacích indikátorů bude cíl prioritní osy téměř jistě splněn. V druhé rovině skutečného přínosu projektů ke komercializaci výsledků výzkumu, lze pravděpodobnost naplnění cíle odhadovat jen velmi obtížně, a to zejména z důvodu horší kvantifikace a potřeby dlouhodobosti takové spolupráce. Navíc je skutečná komercializace ovlivněna primárně jinými faktory, než jsou projekty OP VaVpl. Jde zejména o systémovou záležitost financování VaV v ČR. Pravděpodobnost zvýšení komercializace VaV, a tedy naplnění cíle oblasti podpory, je dle našeho názoru závislá primárně na tom, jak budou financovány další VaV aktivity, tj. zda budou nadále financovány primárně z veřejných zdrojů nebo bude kladen větší důraz na kofinancování z výsledků VaV, tedy na komercializaci a spolupráci se soukromým sektorem.

Identifikace tematických oblastí pro další hodnocení – oblast podpory 3.1

Další hodnocení v rámci sledování věcného pokroku by se mělo zaměřit na skutečné aspekty a pravděpodobnost rozvoje komercializace a spolupráce se soukromým sektorem. Toto další hodnocení by bylo vhodné provést na úrovni projektů tak, aby byly zjištěny konkrétní formy a způsoby komercializace výsledků VaV a způsoby spolupráce se soukromým sektorem. V této první hloubkové analýze nebylo možné takovýto průzkum provést ze dvou důvodů:

- Projekty jsou dosud ve fázi realizace, a přestože první výsledky se mohou projevit již v této fázi, skutečné projevení přínosu očekáváme až v závěrečných fázích realizace, spíše však po skončení realizace ve formě dlouhodobých výsledků;
- Druhým důvodem je to, že do doby zpracování této první hloubkové analýzy nebylo časově možné provést kvalitní hloubkové šetření na úrovni projektů.

Intervenční logika oblasti podpory „3.2“

Oblast podpory 3.2 se zaměřuje na zvýšení efektivity systému a kvality VaV institucí v ČR zavedením **nových prvků evaluace a strategického řízení politiky VaV**. Současně je cílem také **posílení pozitivního vnímání oblasti výzkumu a vývoje** širokou veřejností. V neposlední řadě je cílem této intervence **podpora přístupu ke zdrojům vědeckých informací** a zlepšení přístupu k výsledkům vědecké činnosti pro veřejnost. Intervenční logika oblasti podpory 3.2 je znázorněna ve schématu na konci tohoto dokumentu.

Zhodnocení dosavadní míry naplnění příslušného cíle OP VaVpl – oblast podpory 3.2

Podobně jako v dalších oblastech podpory je i v OP 3.2 dosavadní míra naplnění příslušného cíle OP VaVpl negativně ovlivněna časovým zpožděním v zahájení realizace. Pouze v případě projektů na vybudování informační infrastruktury pro VaV jsou již v monitorovacím systému zaneseny první dosažené hodnoty. Skutečné naplnění cíle oblasti podpory tedy bude možné objektivně zhodnotit až po ukončení prvních projektů. Věcné naplnění oblasti podpory 3.2 prostřednictvím indikátorů stanovených v operačním programu je zajištěno podporou 9 projektů na vytvoření návštěvnických a science a learning center, 3 projektů na vybudování informační infrastruktury pro VaV a 10 projektů na vybavení vědeckých a oborových knihoven. Současnými projekty v oblasti podpory 3.2 jsou pokryty všechny cílové hodnoty stanovené pro tuto oblast podpory v operačním programu. Skutečný přínos podpořených projektů k naplnění cíle oblasti podpory bude možné posoudit až po ukončení a uvedení výsledků těchto projektů do provozu. Z pohledu aktuálního vývoje však lze předpokládat, že projekty budou bez problému dokončeny a cíle oblasti podpory 3.2 splněny.

Zhodnocení pravděpodobnosti míry naplnění plánovaného cíle OP VaVpl – OP 3.2

Plánovaný cíl OP VaVpl z hlediska infrastrukturních monitorovacích indikátorů bude k 31. 12. 2015 s největší pravděpodobností zcela naplněn. Podle analýzy věcného pokroku vyplynulo, že rovněž budou zcela bez významnějších problémů naplněny všechny výsledkové indikátory OP 3.2. V současné době je příliš brzy na hodnocení toho, zda budou splněny všechny indikátory stanovené v projektech. Vycházíme přitom z poměrně ambiciózního nastavení cílových hodnot indikátorů v jednotlivých projektech. Na druhou stranu součet cílových hodnot indikátorů za jednotlivé projekty vysoce převyšuje cílové hodnoty stanovené programem. Z tohoto důvodu je velmi pravděpodobné, že dojde k naplnění cíle OP. Otázku skutečného přínosu projektů k popularizaci VaV bude možné objektivně zhodnotit až s odstupem času po skončení projektu v podobě evaluace dlouhodobých výsledků (dopadů).

Identifikace tematických oblastí pro další hodnocení – oblast podpory 3.2

Další hodnocení v rámci sledování věcného pokroku by se mělo zaměřit na skutečné přínosy výsledků projektů k popularizaci vědy a výzkumu. Hodnocení by mohlo probíhat v kvantitativní rovině, tj. kolik subjektů, lidí, využívá výsledky projektu, a současně v rovině kvalitativní, tj. jak jsou cílové skupiny s výstupy projektu a službami spokojeny z hlediska obsahu. Toto další hodnocení by bylo vhodné provést na úrovni (vybraných) projektů tak, aby byly zjištěny přínosy informovanosti a popularizace výsledků VaV. V této první hloubkové analýze nebylo možné takovýto průzkum provést ze dvou důvodů:

- Projekty jsou dosud ve fázi realizace, a přestože první výsledky se mohou projevit již v této fázi, skutečné projevení přínosu očekáváme až v závěrečných fázích realizace;
- Druhým důvodem je to, že do doby zpracování této první hloubkové analýzy nebylo časově možné provést kvalitní hloubkové šetření na úrovni projektů.

5.4 Hodnocení prioritní osy 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem

Intervenční logika prioritní osy 4

Stav infrastruktury vysokých škol na počátku programového období 2007 – 2013 nebyl schopen adekvátně reagovat na poptávku po vysokoškolském vzdělání. Východiska tak spočívala především v investičním podfinancování a neuspokojivém stavu infrastruktur vysokých škol, která zabraňuje víceúčelovému a interdisciplinárnímu využití v souladu s moderními výzkumnými a vzdělávacími trendy a v některých případech dokonce nesplňuje hygienické a bezpečnostní standardy. Podpora má v dané PO za cíl odstranění podfinancování akumulovaného z minulosti a umožnění selektivní podpory vysokých škol (nebo jejich částí) modernizující studia požadavků trhu práce a posledních poznatků ve VaV. Specifickou situaci má region Prahy, který poskytuje vzdělávací služby v rámci terciárního vzdělávání ve vysoké míře i absolventům s trvalým bydlištěm mimo Prahu, ale v současné době podporován není. Hlavní cíle plnící funkci nástrojů k naplnění cíle prioritní osy a celého programu jsou zaměřeny především na navýšení kapacity terciárního vzdělávání a vytvoření podmínek pro zlepšení kvality vzdělávání. Dále také byla z pohledu intervenční logiky podpořena personální složka rozvoje vysokých škol v podobě zvýšení počtu studentů, spolupráce s aplikační sférou - navýšení kapacit laboratoří spojených s výukou a samozřejmě i rozvoj informačních infrastruktur (knihoven).

Intervenční logika oblasti podpory „4.1“

Prioritní osa 4 se skládá z jedné oblasti podpory 4.1 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem. Intervenční logika oblasti podpory je tudíž shodná s intervenční logikou celé prioritní osy popsané v předchozí části a je znázorněna ve schématu na konci tohoto dokumentu.

Zhodnocení dosavadní míry naplnění příslušného cíle OP VaVpl – oblast podpory 4.1

V rámci prioritní osy 4 - Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem nelze hodnotit stav výsledkových monitorovacích indikátorů, resp. naplnění jejich cílových hodnot na úrovni prioritní osy. Důvodem je naplnění hodnot indikátorů až ke konci realizace projektů spolu s kolaudací stavby. Konkrétně byla dosažena hodnota pouze u indikátoru výstupu 11.05.11. - *Zrekonstruované, rozšířené a nově vybudované kapacity.*

Zhodnocení pravděpodobnosti míry naplnění plánovaného cíle OP VaVpl – OP 4.1

Cíl OP VaVpl z hlediska infrastrukturních monitorovacích indikátorů bude k 31. 12. 2015 s největší pravděpodobností zcela naplněn, resp. v případě úspěšného ukončení všech projektů překonán. Z hlediska intervenční logiky je možné identifikovat určitý problém, který je spojen s prokázáním finanční udržitelnosti činnosti projektu po jeho ukončení. Vzhledem k faktu, že s vysokou pravděpodobností dojde ke snížení alokovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu na studenty a s demografickým propadem počtu studentů může dojít k posílení "třetí role" vysokých škol, resp. k neudržitelnosti financování provozu těchto

infrastruktur. Na základě výše zmíněných projekcí cílového stavu indikátorů a naplnění plánovaného cíle OP VaVpl je možné uvažovat o využití prostředků k podpoře regionu Prahy, resp. studentů z regionů, ale studujících v Praze, ještě v současném období.

Identifikace tematických oblastí pro další hodnocení – oblast podpory 4.1

Na základě věcného hodnocení by bylo vhodné se v dalším hodnocení zaměřit na absorpční kapacitu budovaných kapacit (počet studentů) ve vztahu k potenciálu v rámci regionu a ČR.

6. Implikace pro období 2014 – 2020

Tato kapitola vychází z provedených analýz a dále z průběžné verze Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OPVAV) ze dne 29. 3. 2013, která bude ještě dále upřesňována.

6.1 Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence

Identifikace relevantních intervencí pro Evropská centra excelence v programovém období 2014+ – OP 1.1

V současné době se v gesci MŠMT připravuje pro příští programové období 2014 – 2020 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OPVAV). Ve vazbě na podpořená centra excelence bude stěžejní nově připravovaná **Prioritní osa 1: Posilování kapacit pro kvalitní veřejný výzkum**. Klíčovým principem této prioritní osy bude koncentrovat zdroje do posílení výzkumných kapacit, které mají potenciál pro rozvoj špičkového výzkumu a jeho mezinárodní konkurenceschopnosti. Ve vazbě na aplikovaný výzkum pak budou moci centra excelence využít dotace v rámci **Prioritní osy 2: Rozvoj prostředí pro využití výzkumu jako zdroje dlouhodobé konkurenční výhody**. Účelem intervencí v této prioritní ose je připravit a rozvíjet prostředí pro vyšší využití potenciálu veřejné výzkumné sféry pro budování konkurenční výhody spolupracujících firem a řešení společenských výzev.

Hlavním problémem budovaných center excelence je a bude zajištění jejich dlouhodobé udržitelnosti, neboť tyto subjekty budou muset pro svoji činnost kromě veřejných prostředků účinným způsobem získávat i finanční prostředky ze soukromých a zahraničních zdrojů. Značným problémem může být i nedostatek kvalitních výzkumných pracovníků, kteří budou v těchto výzkumných infrastrukturách působit. Negativně se může projevit i nedostatek technických pracovníků s vysokoškolským vzděláním pro provádění a přípravu experimentů pro uživatele těchto zařízení. V nově připravovaném OP VAV by tudíž měly být jednoznačně zahrnuty:

- **Stimulace zapojování výzkumných organizací do špičkové mezinárodní spolupráce v oblastech VaV**, přičemž ve vazbě na zapojení českých VaV kapacit do ESFRI je žádoucí využít potenciálu také pražských výzkumných kapacit;
- **Intervence zaměřené na podporu větších interdisciplinárních výzkumných týmů**, které se prosadí v evropské konkurenci, včetně zvyšování mobility studentů,

pedagogických a výzkumných pracovníků za účelem rychlejšího získávání zahraničních zkušeností ve výzkumné i aplikační sféře;

- **Podpora aktivit spojených s umožněním přístupu k aktuálním vědeckým informacím, datům a databázím prestižních odborných periodik či elektronických informačních zdrojů.** V ČR mají výzkumné týmy velmi slabé možnosti v přístupu k aktuálním vědeckým informacím a datům ve srovnání vyspělými zeměmi EU. Obtížný přístup k těmto informačním zdrojům dále snižuje atraktivitu výzkumných institucí v ČR pro vědecké pracovníky ze zahraničí;
- Rovněž by se intervence měly zaměřit na **posílení transferu technologií a mezinárodní spolupráci**, která se nerozvíjí zcela uspokojujícím způsobem.

Identifikace nezbytných podkladů pro přípravu příštího programového období 2014+ ve vybraných intervencích – oblast podpory 1.1

Za účelem důkladné přípravy programové dokumentace pro příští programové období 2014 – 2020 bude nezbytné v návaznosti na současnou a nově budovanou infrastrukturu center excellence v ČR zajistit zmapování současného stavu a plánovaného systému řízení výzkumné činnosti v centrech excellence, které by se měly porovnat s obdobnými centry excellence v ostatních zemích EU (komparativní analýza dobré i špatné praxe). Pozornost by měla být věnována internímu systému pobídkových nástrojů podporujících kvalitu VaV na daném pracovišti, řízení lidských zdrojů a vědecko-výzkumného potenciálu, vzdělávání a management VaV, včetně podpory mobility výzkumných pracovníků mezi veřejným a podnikovým sektorem.

6.2 Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra

Identifikace relevantních intervencí pro Regionální centra v programovém období 2014+ – OP 2.1

V rámci Regionálních VaV center bude významná podpora podnikových investic do inovací a výzkumu a vytváření vazeb a součinnosti mezi podniky, středisky výzkumu a vývoje a vysokoškolským vzděláváním, zejména vývoje produktů a služeb, přenosu technologií, sociálních inovací a aplikací veřejných služeb, stimulace poptávky, vytváření sítí, klastrů a otevřených inovací prostřednictvím inteligentní specializace, podpora technického a aplikovaného výzkumu, pilotních linek, opatření k včasnému ověřování produktů, schopností vyspělé výroby a prvovýroby v oblasti klíčových technologií a šíření technologií pro všeobecné použití (soulad s investiční prioritou návrhu nařízení z ERDF). Klíčové budou inovační regionální strategie, které by měly sloužit k rozvoji inteligentní specializace v jednotlivých regionech. Ve vazbě na nově připravovaný OP VVV bude pro Regionální VaV centra stěžejní nově připravovaná Prioritní osa 2, která rozvíjí prostředí pro využití výzkumu jako zdroje dlouhodobé konkurenční výhody, a dále podpora zaměřená na posílení kvalitního výzkumu definovaná v rámci Prioritní osy 1.

Identifikace nezbytných podkladů pro přípravu příštího programového období 2014+ ve vybraných intervencích – oblast podpory 2.1

Každá intervence vyžaduje pro úspěšnou implementaci sadu nezbytných dokumentů, jejichž zaměření a rozsah vychází z poznatků minulého programovacího období. V rámci tematicky podobných projektů s projekty v současné PO 2 by bylo vhodné zajistit regionální/tematické strategie VaV pro území dopadu projektu a příklady dobré praxe, resp. procesní mapu problematických oblastí v rámci současného programovacího období.

6.3 Prioritní osa 3 – Komericializace a popularizace VaV

Identifikace obdobných intervencí v programovém období 2014+ – OP 3.1

Nově připravovaný OP VVV počítá s analogickými intervencemi, které jsou podporovány i v současném OP VaVpl v rámci oblasti podpory 3.1. Intervence podporující komercializaci výsledků vědy a výzkumu a zintenzivnění spolupráce s komerční sférou jsou v rámci připravovaného OP VVV součástí **Prioritní osy 2: Rozvoj prostředí pro využití výzkumu jako zdroje dlouhodobé konkurenční výhody**. Speciálně v případě tohoto typu intervence doporučujeme zvážit způsob spolufinancování projektů ze strany soukromého sektoru. Tím by byla deklarována podpora a zainteresovanost soukromého sektoru na projektu a zajištěna orientace VaV aktivit na prakticky aplikovatelné a využitelné projekty.

Identifikace nezbytných podkladů pro přípravu příštího programového období 2014+ ve vybraných intervencích – oblast podpory 3.1

Pro důkladnou přípravu příštího programovacího období 2014+ bude třeba zmapovat reálnou poptávku komerčních subjektů po výsledcích VaV, prozkoumat možnosti finanční participace subjektů komerční sféry na aktivitách VaV a prozkoumat zájem možnosti spolupráce a síťování mezi subjekty VaV a praxe.

Identifikace obdobných intervencí v programovém období 2014+ – OP 3.2

Ve vazbě na oblasti podpory 3.2 považujeme za vhodné v rámci OP VVV dále podporovat aktivity na popularizaci vědy a výzkumu a vybavení knihoven kvalitní vědeckou a oborovou literaturou a dalšími informačními zdroji, a dále zajistit propagaci výsledků projektů z OP VaVpl tak, aby byly v širokém povědomí a podařilo se oslovit větší počet klientů.

Identifikace nezbytných podkladů pro přípravu příštího programového období 2014+ ve vybraných intervencích – oblast podpory 3.2

Pro úspěšné a efektivní nastavení podpory v rámci OP VVV by bylo vhodné zejména zmapovat poptávku po informačních zdrojích, a to jak z hlediska kvality tak kvantity, zhodnotit efektivnost způsobů a forem popularizace VaV, zmapovat zájem odborné i laické veřejnosti o různá témata VaV tak, aby bylo možné prostřednictvím OP VVV podporovat takovou nabídku, po které bude i poptávka, a to jak co do témat tak i do způsobů provedení.

6.4 Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem

Identifikace obdobných intervencí v programovém období 2014+ – OP 4.1

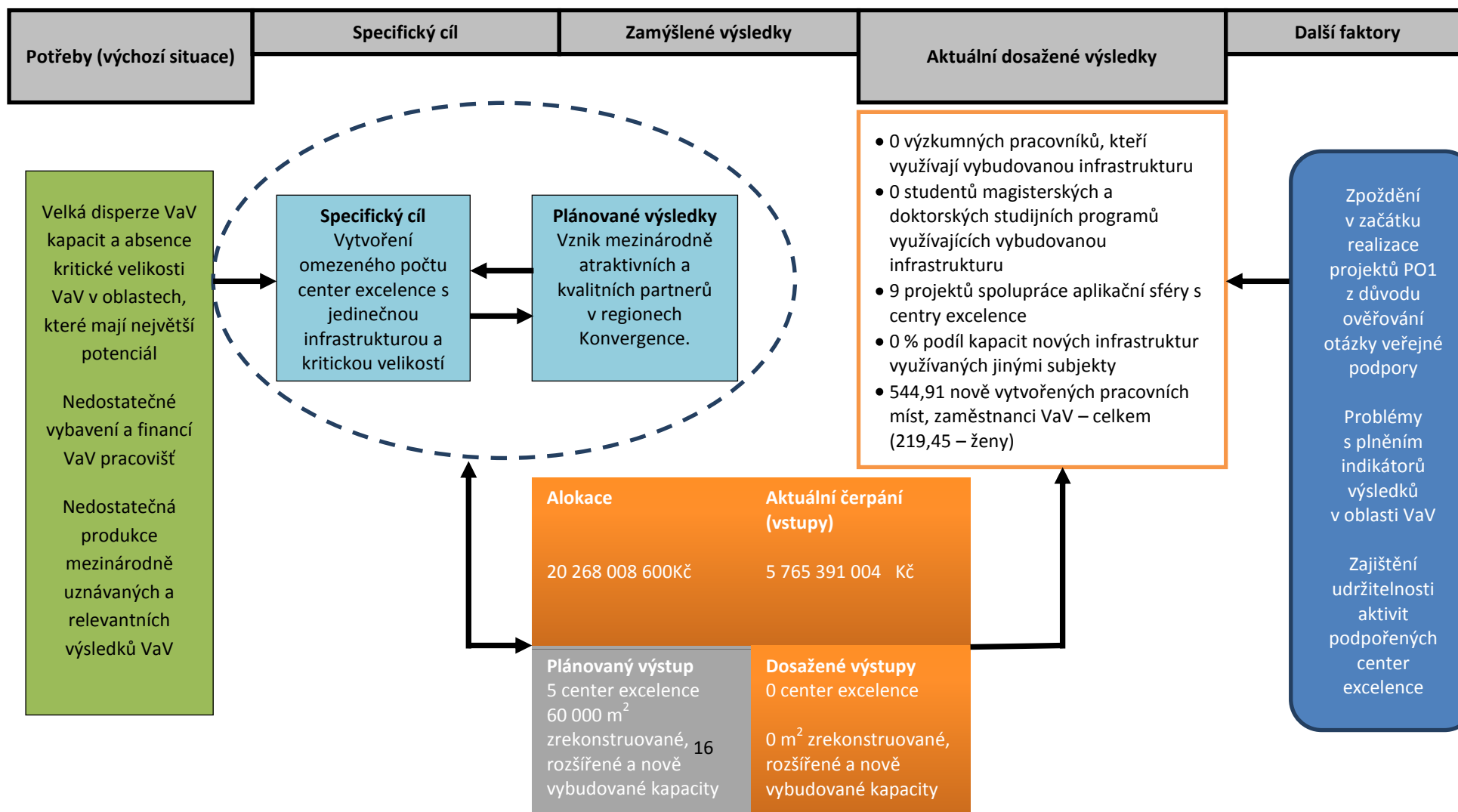
Ve vazbě na OP VaVpl a Infrastrukturu pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem bude v rámci připravovaného programu OP VVV relevantní Prioritní osa 3: Rozvoj vysokých škol a její Investiční priorita 2 se Specifickým cílem 1 týkající se zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem profilace vysokých škol, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol pro potřeby celoživotního vzdělávání. A dále v souvislosti s podporou excelence ve výzkumu Prioritní osa 1: Posilování kapacit pro kvalitní veřejný výzkum a konkrétně její Specifický cíl 2 týkající se zlepšení podmínek pro kvalitní výzkum na VŠ a výuku spojenou s výzkumem.

V souvislosti s připravovanou revizí OP VaVpl ve smyslu rozšíření potenciálních žadatelů a příjemců Prioritní osy 4 i o subjekty působící přímo na území hl. m. Prahy je vhodné v tomto směru pokračovat i nadále. Ve vazbě na zpracovanou intervenční logiku pro Oblast podpory 4.1 je patrné, že výsledkové indikátory zaměřené na sledování počtu studentů, resp. studentů PhD., kteří mají prospěch z nové či rekonstruované infrastruktury mohou být velmi efektivně naplňovány nejen prostřednictvím tohoto typu investic zajištěných na mimopražských vysokých školách, ale vzhledem k celonárodnímu významu řady vysokých škol působících přímo v Praze také prostřednictvím realizace obdobných investic na území hl. m. Prahy.

Identifikace nezbytných podkladů pro přípravu příštího programového období 2014+ ve vybraných intervencích – oblast podpory 4.1

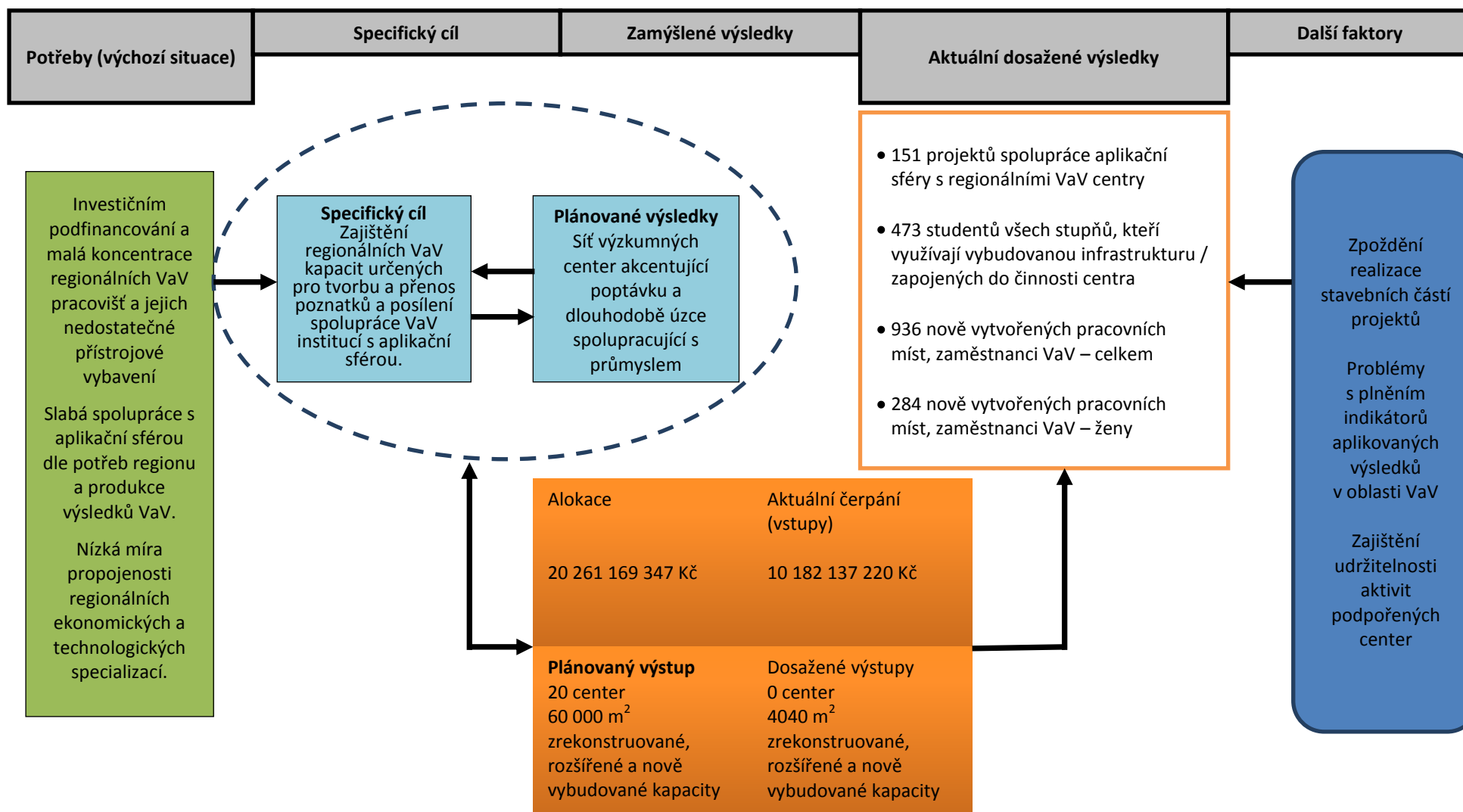
Každá intervence vyžaduje pro úspěšnou implementaci sadu nezbytných dokumentů, jejichž zaměření a rozsah vychází z poznatků minulého programovacího období. V rámci tematicky podobných projektů s projekty v současné PO 4 by bylo vhodné zajistit regionální/tematické strategie VaV pro území dopadu projektu - ve vztahu k "třetí roli" vysokých škol, a dlouhodobé strategie VaV vysokých škol.

Intervenční logika oblasti podpory 1.1 – Evropská centra excelence (OP VaVp) (Pozn.: intervenční logika oblasti podpory je shodná s intervenční logikou celé prioritní osy)

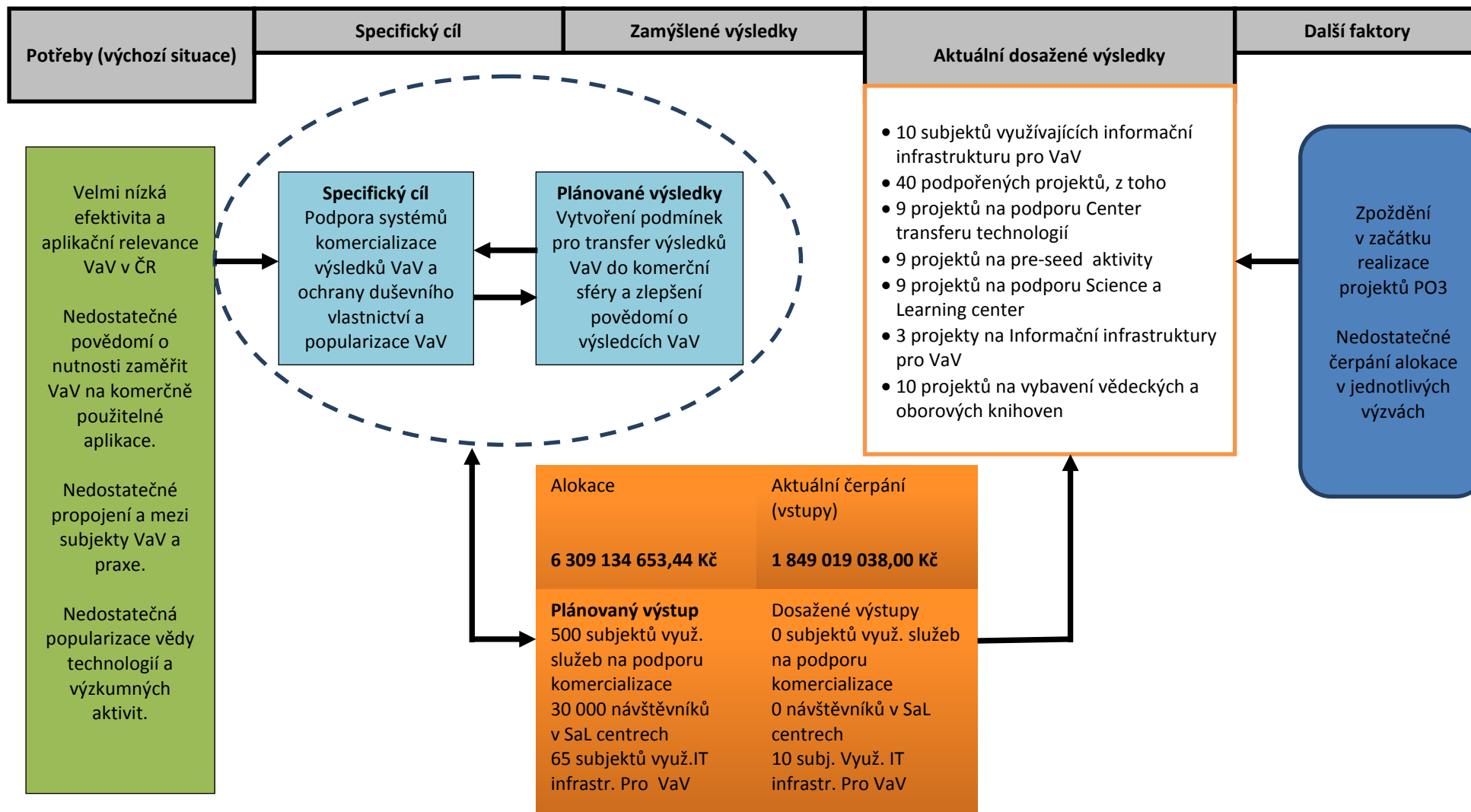

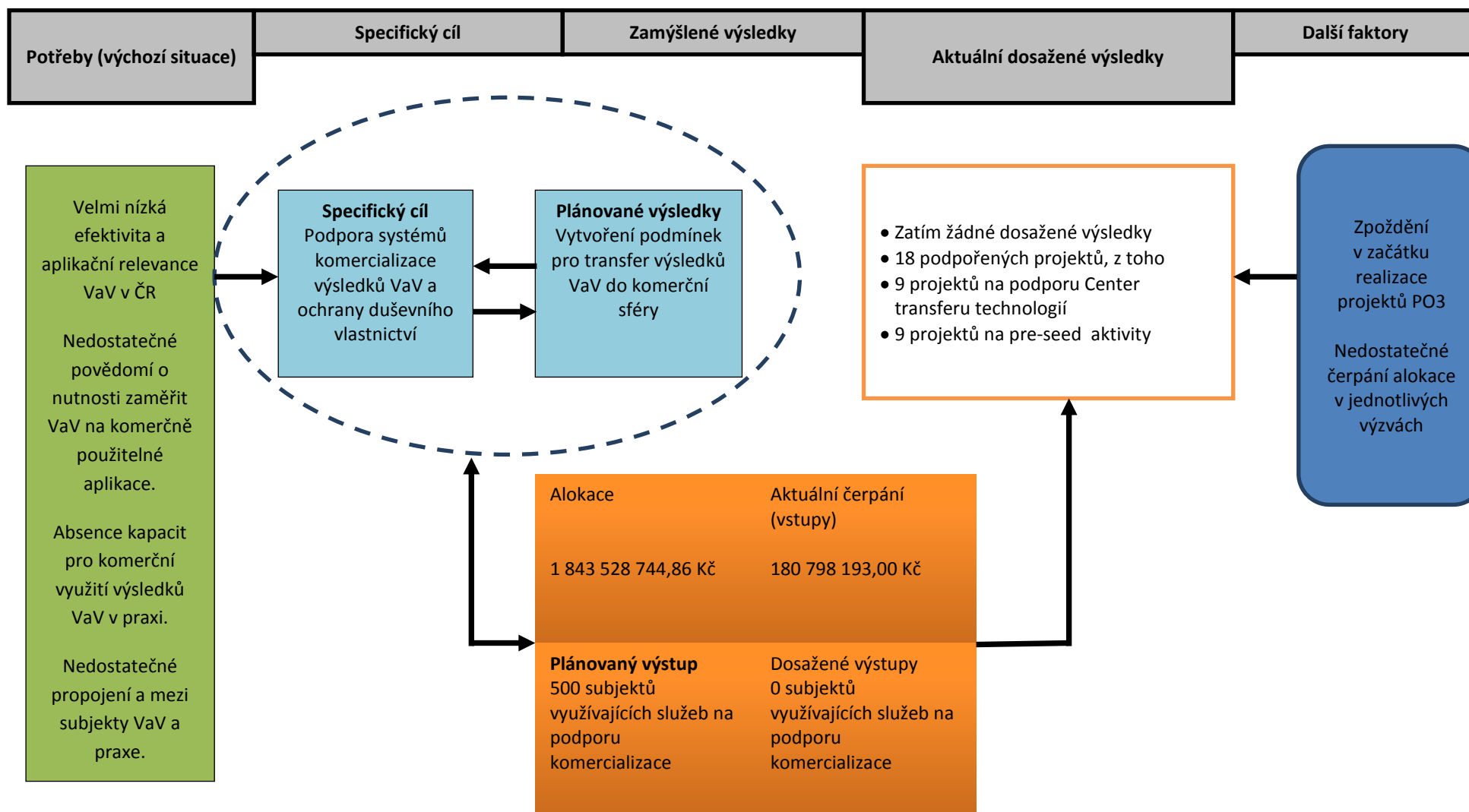
Intervenční logika oblasti podpory 2.1 – Regionální VaV centra (Pozn.: intervenční logika oblasti podpory je shodná s intervenční logikou celé prioritní osy)

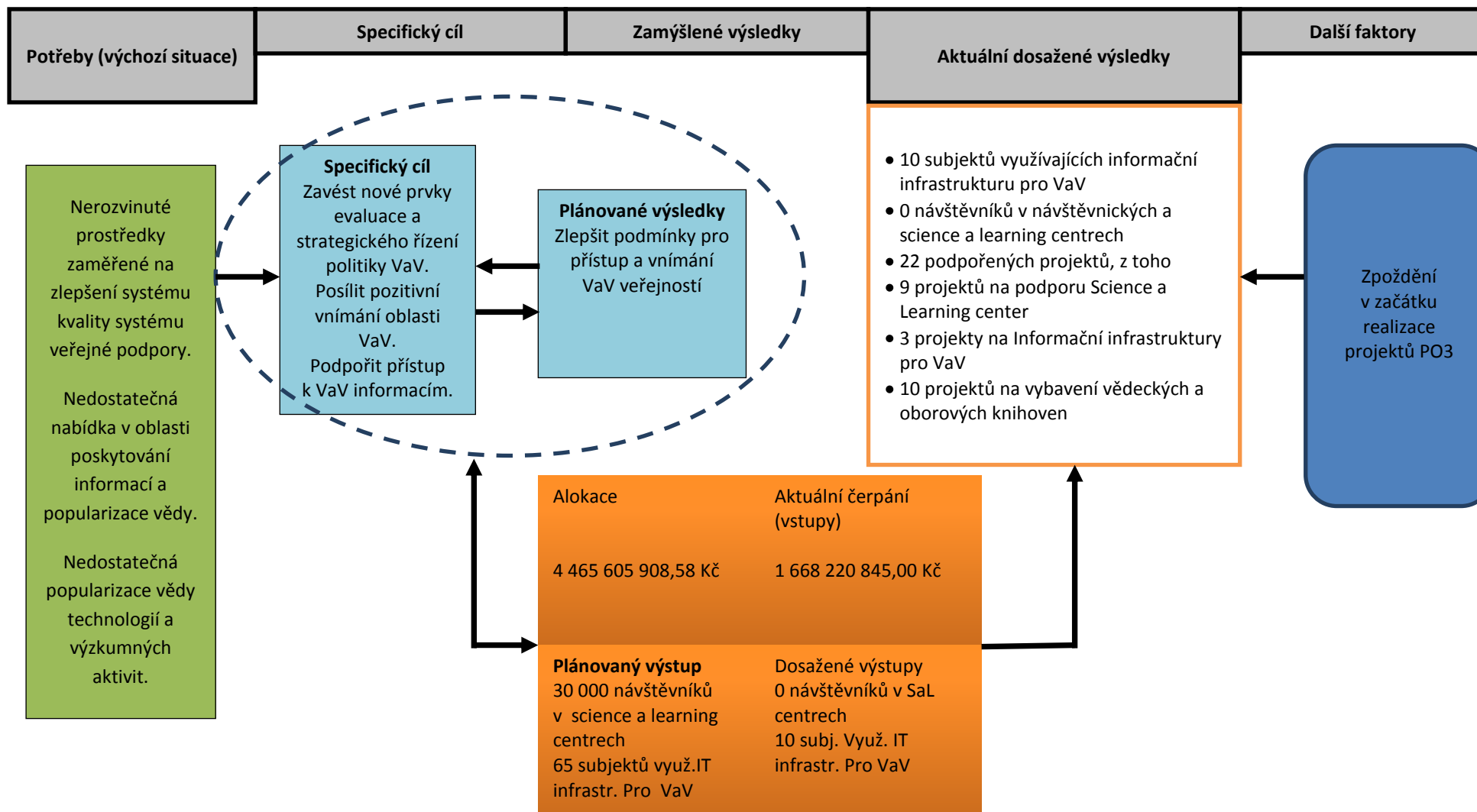
Intervenční logika prioritní osy 3 – Komerzializace a popularizace VaV (OP VaVpI)

Intervenční logika oblasti podpory 3.1 – Komerčializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví (OP VaVp)

Intervenční logika oblasti podpory 3.2 – Propagace, popularizace a evaluace (OP VaVpI)

Intervenční logika oblasti podpory 4.1 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem (Pozn.: intervenční logika oblasti podpory je shodná s intervenční logikou celé prioritní osy)

